

Lenoba in pridnost.

§. 1. Dvojno opravilo.

Ko so se bili Izraelci iz sužnosti vrnili zopet v domače kraje, so začeli vse drugače živeti. Britka izkušnja v pregnanstvu jih je bila izmodrila. Pa čakalo jih je težko delo doma. Njihove domovine so se bili polastili sovražniki in jim razdejali prekrasni tempelj Salomonov. Rešiti jim je bilo torej dvojno nalogo: odganjati sovražnika in zidati tempelj. Pa kako so jo rešili? Zgodovina nam na kratko pove: V eni roki so držali meč, da so se branili sovražnika, v drugi pa ometačo, da so gradili tempelj.

Tem Izraelcem je podoben vsak dober človek, ki hoče kdaj priti v sveta nebesa: odganjati mora svoje sovražnike, t. j. greh in kar je z grehom v zvezi; obenem si mora pa tudi graditi krasen tempelj, t. j. svojo dušo lepšati s čednostmi in bogatiti z zakladi dobrih del. Zato pravimo, da ima nebeška lestvica dve stranici, ki ji opisuje nauk o „krščanski pravičnosti“ tako-le: „Varuj se hudega in delaj dobro!“

Pristaviti moram pa še to-le imenitno okoliščino, ki nam jo izpričuje in potrjuje najbolj zanesljiva učiteljica: izkušnja. Ako se namreč odločno borim zoper kako pregreho, si že s tem pridobivam nasprotno čednost; ako pa si resno prizadevam za kako čednost, že s tem krepko pobijam nasprotni greh in se zavarujem proti njega izkušnjavam. Pa izkušnja nas uči še več: ako korenito odpravim en greh, sem s tem hkrati odpravil še več drugih napak; ako n. pr. premagujem napuh, sem s tem ukrotil že več drugih hudobij: jezo, nevoščljivost, nepokorščino itd. Isto velja o čednostih; ako sem si pridobil eno čednost, sem si ž njo pridobil hkrati še več drugih čednosti, njenih vrlih sestic. Kdor si je, na primer pridobil ponižnost že v precejšnji meri, pri njem gotovo ne bo osamljena ta prelepa čednost, marveč bo nastopila že v družbi mnogih drugih čednosti, ko bi se morda tudi posebej ne bil prizadeval zanje: istinito ponižen človek je krotak,

miroljuben, prizanesljiv, postrežljiv, skromen, zadovoljen itd.

Kar sem tu povedal splošno, pa še v posebni meri velja o lenobi in pridnosti. Kdor je lenobo pregnal iz hiše, je že tudi vzprejel pridnost v svoje stanovanje. Ako je pa kdo hotel pridnost privabiti na svoj dom, kar ni hotela poprej stopiti čez prag, dokler se ni poslovila lenoba. Je že tako, da to dvoje ne more bivati skupaj pod eno streho, ali recimo, pod enim klobukom, marveč izvrši se oboje hkrati: lenoba ven, pridnost noter! S premago lenobe je pa že tudi premagana dolga vrsta napak, in s pridobitvijo pridnosti je zagotovljen že krasen krog čednosti. Pravzaprav je pa tukaj še ta važna izjema, da sploh smatrajo lenobo za korenino vseh pregreh, pridnost in gorečnost pa za mater vseh čednost.

Torej bo končno vseeno, ali premaguješ lenobo, ali pa si pridobivaš pridnost. Najbolje boš pa vozil, ako rabiš obojo priprago hkrati: ako se hrabro vojskuješ zoper lenobo in si obenem tudi prizadevaš za pridnost. Zato sem kar oboje zapisal na čelo naukom in opominom, ki jih je za letos „Angelček“ namenil svojim čitateljem.

* * *

Sveti Andrej Avelinski je bil silno priden in delaven; oni, ki so ga dobro poznali, so trdili, da ni po nepotrebnem zapravil nobene minute. O spanju je povedal sam, da ni nikoli tako dolgo spal, kot si je želelo njegovo telo. Če ni mogel spati o določeni uri in ga je spanec nadlegoval takrat, ko bi moral vstati, je rekel telesu: „Ko sem jaz hotel spati, ti nisi hotelo; zdaj kot ti hočeš, pa jaz nočem; kar takoj mi vstani!“ Večkrat je dejal, da je lenoba izvir vsega zla, in da kristjan nima večjega sovražnika, kakor je ta.

Nekoč je obiskal moža, ki je hodil k njemu k izpovedi, in našel ondi več imenitnih gospodov, ki so igrali. Svetnik jih resno posvari. Ko mu pa rekó, da ne igrajo iz dobičkarije ali strasti, ampak le za kratek čas, mu zarose solze v očeh in vzdihne: „Jož, jož meni! Torej vsem je čas predolg, le meni je prekratek.

Meni, revežu, poteka tako naglo čas, nikakor ga ne morem zadržavati; drugim pa tako počasi, da ga morajo preganjati.“ Komaj je izgovoril, že se v skrbi, da trati čas, obrne in hitro odide. Gospodje so bili osramočeni, urno so vstali od igre in se odpravili h koristnejšemu delu.

Božični sen.

Spisal Václav Kosmák. Preložil Jožef Gruden.

el, mehak snežec je tiho naletaval iz goste megle, ki je ležala skoraj na zemlji, kakor da se je nebo sklonilo k njej, ter pokrival strehe, drevesa, plotove, cesto — z nežno bleščečebelo odejo.

Dasi je bila šele pet ura popoldne, vendar je zavila tema vso okolico v svoj temni plašč. Le od belega snega so se razločevale črne postave ljudi, ki so hodili po poti, sicer bi ne videli nikogar.

Iz kočje kraj vasi je stopil pastir v toplem, dolgem kožuhu, s polhovko na glavi, nastavil si rog na usta ter trobil. In ti mili zvoki so se razlegali po tihi vasi ter pevali in pripovedovali vsem radostno vest, da se je rodil Jezus Kristus in da leži malo Dete v jaslicah v hlevu pri betlehenskem mestu.

In v vseh oknih po celi vasi so zažarele luči, tu na božičnem drevescu, tam pred majhnim papirnatim Betlehemom. A krasni angel v snežnobeli halji je letel na visokih krilih od hiše do hiše, ter lil v srca mladih in starih sveto božično veselje, in to sveto božično veselje je žarelo iz oči nedolžne dece še jasneje nego lučice pred jaslicami, ko je gledala na ljubko Dete v jaslicah, na klečečo Devico Marijo, na sv. Jožefa, na spečega oslička ter na angela dvigajočega se nad hlevom. Čuli so iz zlatih materinih ust ono